

**Історичний шлях
Донецької
дослідної станції
від заснування
до сьогодення**

1968-2018 рр.

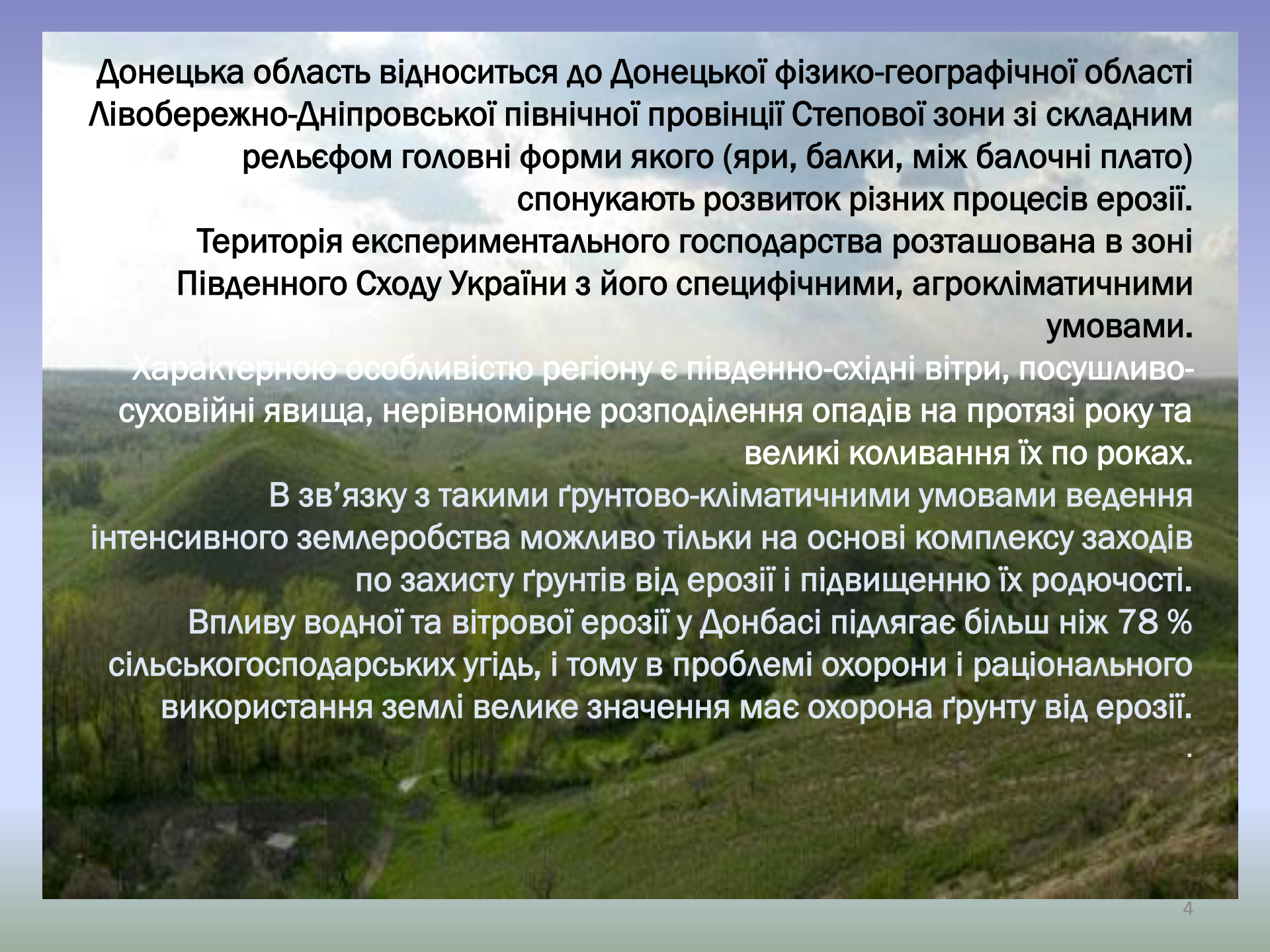
**Донецький Степ, ковильний край,
Слов'янська давнина,
І хоч життя в краю – не рай,
Все ж... рідна сторона.**

**І Вам повз Степу не пройти
В життєвім розмаїтті,
Вам з ним в історію ввійти
В новім тисячолітті.**

Історія **Донецької**
протиерозійної **дослідної** **станції**
бере свій початок від 2 жовтня
1968 року.

Рішення про створення станції
(постанова № 320 ЦК КПУ
і рішення Ради Міністрів УРСР
від 2 жовтня 1968 року № 978-Р,
яке було закріплено наказом
Міністерства **сільського**
господарства УРСР від
1 листопада 1968 року № 766)
обґрунтовувалось **необхідністю**
збільшенням **врожайності**
сільськогосподарських культур,
раціонального **використання**
земельних ресурсів і підвищення
родючості чорноземних ґрунтів
Донецького регіону.

Донецька область відноситься до Донецької фізико-географічної області Лівобережно-Дніпровської північної провінції Степової зони зі складним рельєфом головні форми якого (яри, балки, між балочні плато) спонукають розвиток різних процесів ерозії.

Територія експериментального господарства розташована в зоні Південного Сходу України з його специфічними, агрокліматичними умовами.

Характерною особливістю регіону є південно-східні вітри, посушливо-суховійні явища, нерівномірне розподілення опадів на протязі року та великі коливання їх по роках.

В зв'язку з такими ґрунтово-кліматичними умовами ведення інтенсивного землеробства можливо тільки на основі комплексу заходів по захисту ґрунтів від ерозії і підвищенню їх родючості.

Впливу водної та вітрової ерозії у Донбасі підлягає більш ніж 78 % сільськогосподарських угідь, і тому в проблемі охорони і раціонального використання землі велике значення має охорона ґрунту від ерозії.

**Першим директором та організатором
практичної діяльності створеної станції
Чернявський Олександр Артемович, кандидат с.-г. наук,
очолював з 1968 по 1974 роки**

*Науково дослідна робота
проводилась за трьома
проблемами:*

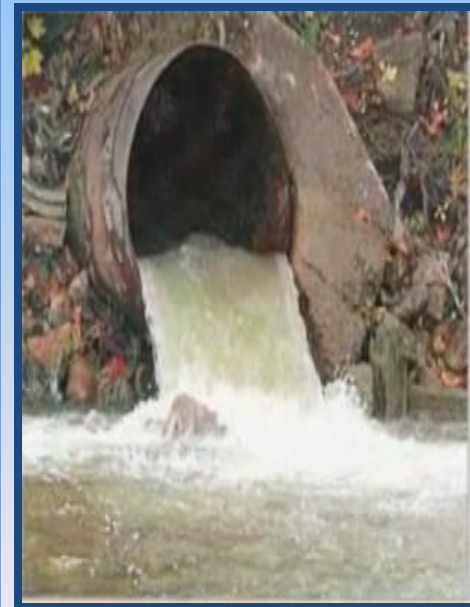
- розробка нових заходів боротьби з водною, вітровою і лінійною ерозією;
- розробка комплексу заходів з підвищення родючості ґрунтів;
- зрошення, покращення пасовищ та сінокосів.

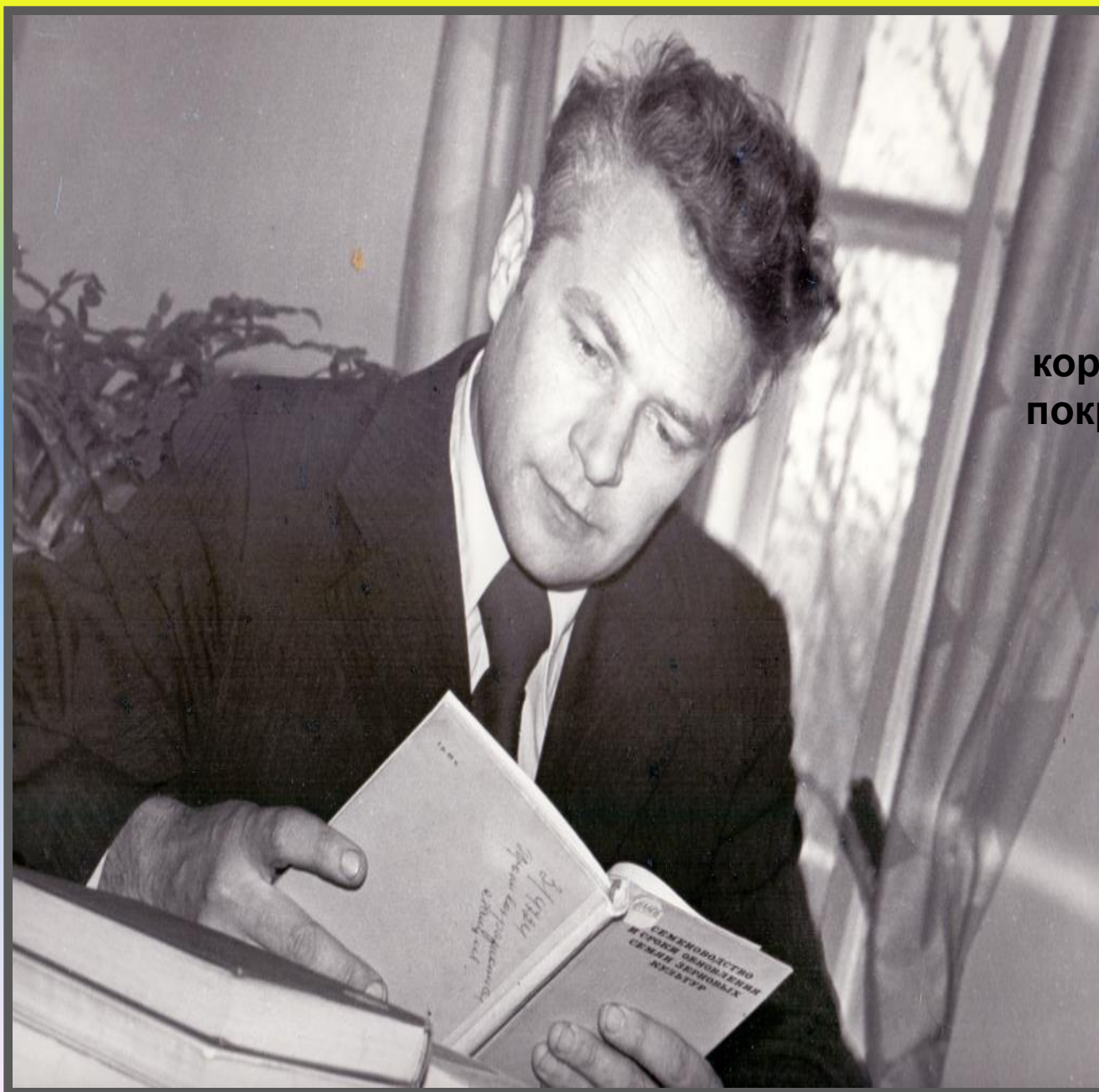

Перші наукові співробітники:

**Русько
Микола Петрович**

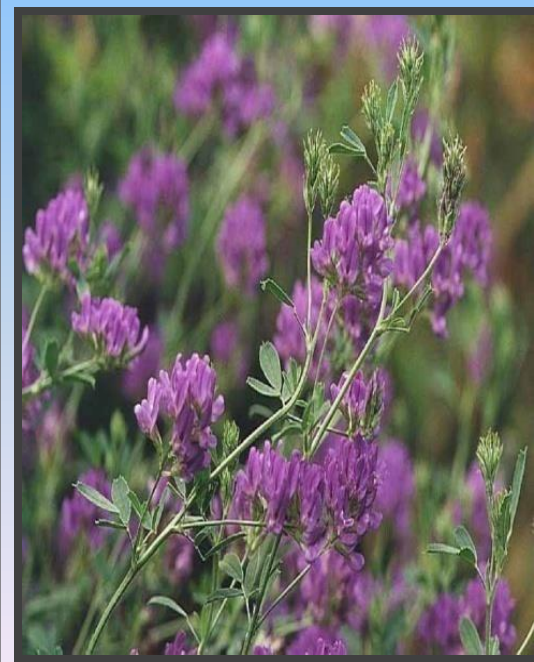
**зав. лаб.
зрошення
мінералізованими
шахтними водами**

**Коваленко
Анатолій Петрович**

**зав. лабораторії
корінного та поверхневого
покращення кормових угідь**

**Подкапаєв
Анатолій Олександрович**

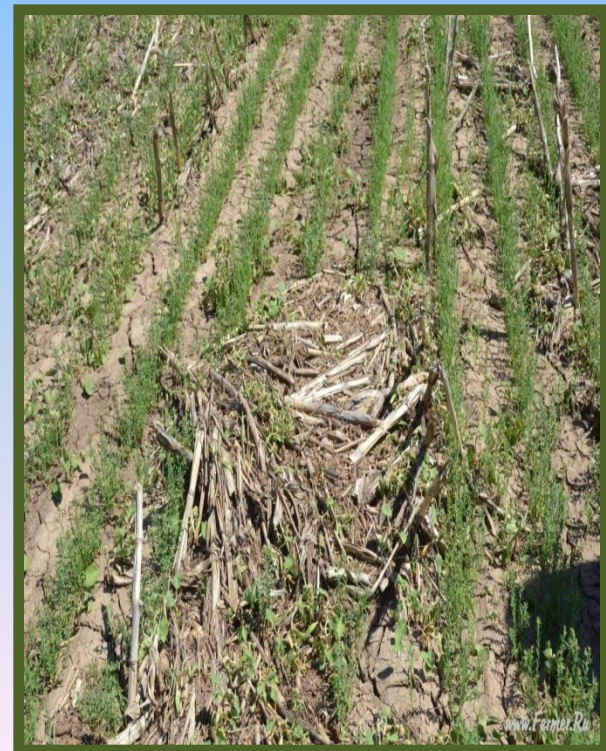
**зав. лабораторією
захисту ґрунтів від
лінійної ерозії**

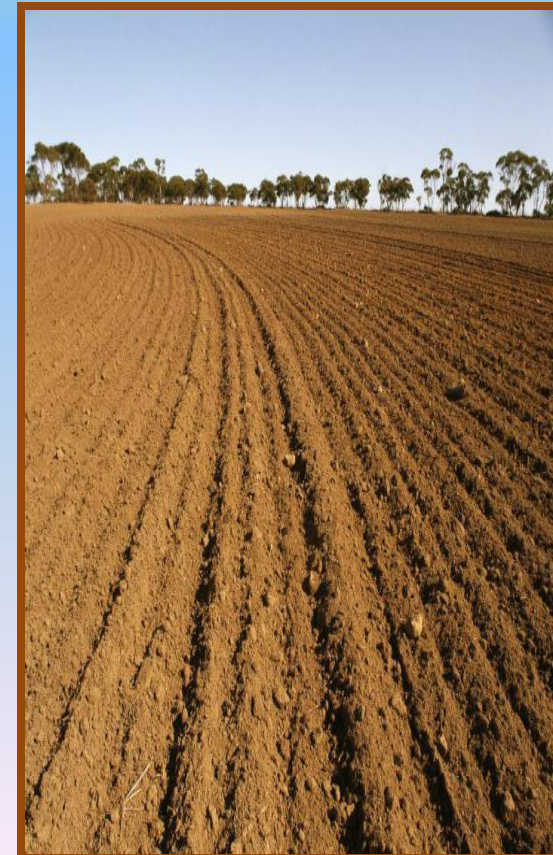
**Зуза
Олексій Герасимович**

**Працював над тематикою
Протиерозійні способи
обробітку та захист
ґрунтів від вітрової ерозії**

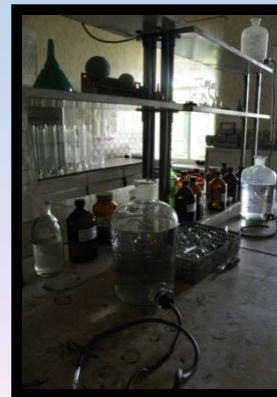
**Полупан
Віктор Іванович**

**Працював над
проблемою
підвищення
родючості ґрунтів
Донецького регіону**

**Власова
Інна Михайлівна**

**наук. співроб. лабораторії
агрохімії та лабораторії
корінного та поверхневого
покращення кормових угідь**

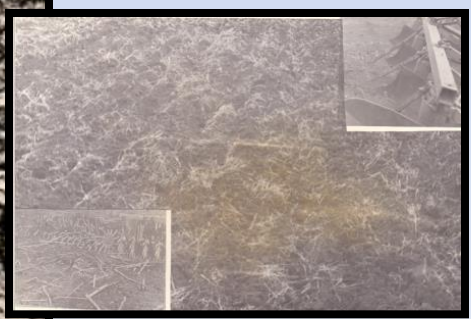

**Коваленко
Антоніна Петрівна**

**провідний
наук. співроб.
лабораторії захисту
ґрунтів від вітрової ерозії**

НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ
за період 1968-1974 роки

ВСЕСОЮЗНАЯ ОРДЕНА ЛЕНИНА
АКАДЕМИЯ СЕЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ НАУК
ІМЕНИ В.И.ЛЕНИНА

Український науково-дослідницький інститут
почвознавства та агрохімії ім. А.Н.Соколовського

В. ОНАЛЬНЫЕ РЕКОМЕНДАЦИИ
ПО ЗАЩИТЕ ПОЧВ ОТ ВЕТРОВОЙ И ВОДНОЙ
ЭРОЗИИ НА ЮГЕ УКРАИНЫ

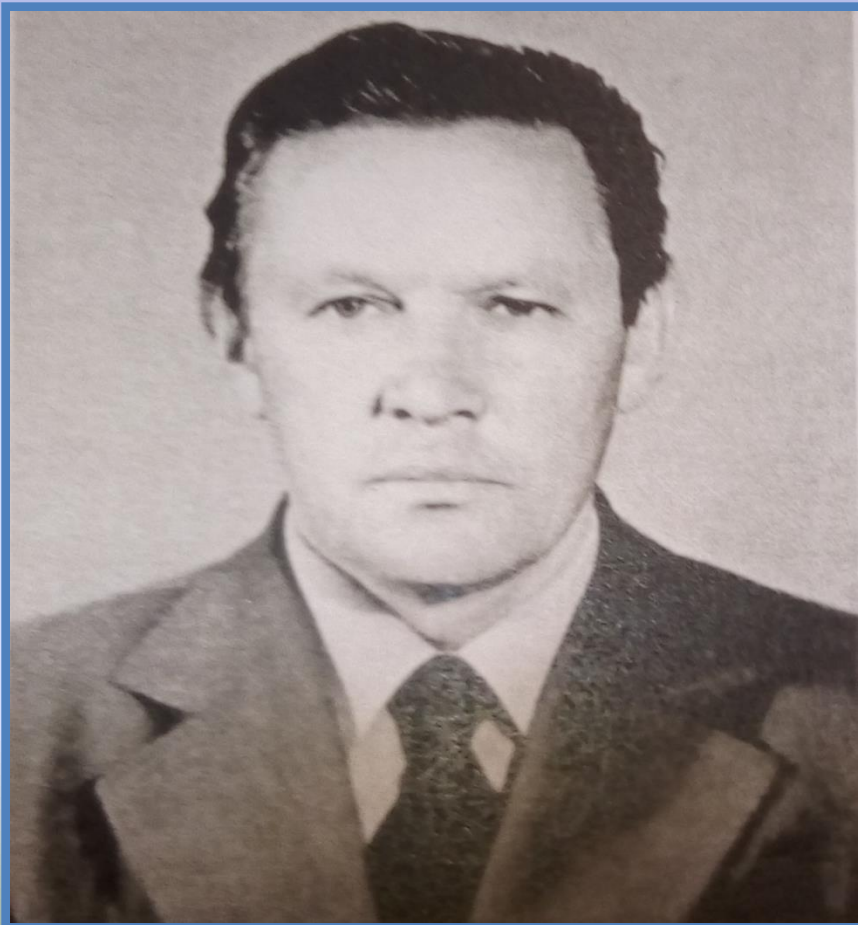
Харьков - 1969

БЕЗПОЛИЦЕВИЙ ОБРОБІТОК ҐРУНТУ ПІД ОЗИМУ ПШЕНИЦЮ
ЯК ЗАХІД БОРОТЬБИ З ВІТРОВОЮ ЕРОЗІЄЮ

Д. П. РИЖИКОВ, доктор сільськогосподарських наук
М. П. ВАСИЛЬЄВ, кандидат сільськогосподарських наук
Український науково-дослідний інститут ґрунтознавства
і агрохімії ім. О. Н. Соколовського
А. П. КОВАЛЕНКО, **О. Г. ЗУЗА**, наукові співробітники
Донецька протнерозійна дослідна станція

Провідне місце в комплексі заходів щодо підвищення ефективної родючості та захисту ґрунтів від вітрової ерозії належить обробітку. Правильний обробіток ґрунту з врахуванням біологічних особливостей сільськогосподарських рослин сприяє зростанню врожайності. Строки обробітку ґрунту під озиму пшеницю дають можливість повністю використовувати як природні, так і штучні (волога, добрива тощо)

У період активного росту виробничих результатів, виконання великої кількості наукових розробок протягом тривалого часу (1974-1994 рр.) директором Донецької дослідної станції був канд. с.-г. наук Щербаков Віктор Гнатович

Відповідно до напрямів дослідної роботи продовжувались дослідження по 6 напрямкам:

- боротьби з водною ерозією,**
- боротьби з вітровою ерозією,**
- боротьби з лінійною ерозією,**
- корінного та поверхневого покращення кормових угідь,**
- підвищення родючості ґрунтів,**
- зрошення.**

ПРОВІДНІ НАУКОВІ СПІВРОБІТНИКИ:

Булигін

Сергій Юрієвич

наук. співроб. лаб.
підвищення родючості ґрунтів

Параметри агрофізичних
властивостей чорнозему
звичайного, що визначають його
протиерозійну стійкість при різних
технологіях обробіку ґрунту

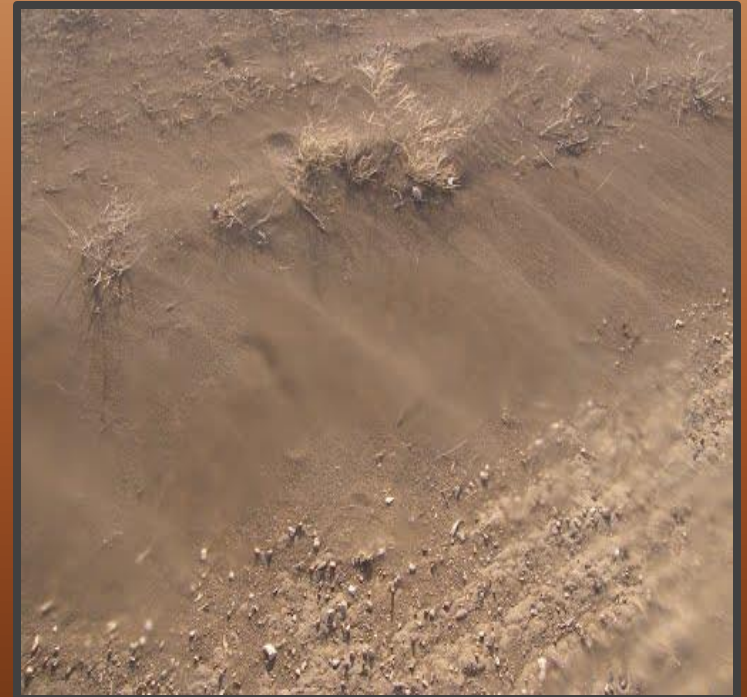
Самодрига Микола Федорович

**наук. співроб. лаб.
підвищення родючості ґрунтів**

Істоміна Роза Федорівна

**старший наук. співроб.
лабораторії захисту
ґрунтів від вітрової ерозії**

Полупан Валентина Миколаївна

наук. співроб. лаб.
підвищення родючості ґрунтів

Зуза Людмила Костянтинівна

наук. співроб. лаб.
захисту ґрунтів від вітрової ерозії

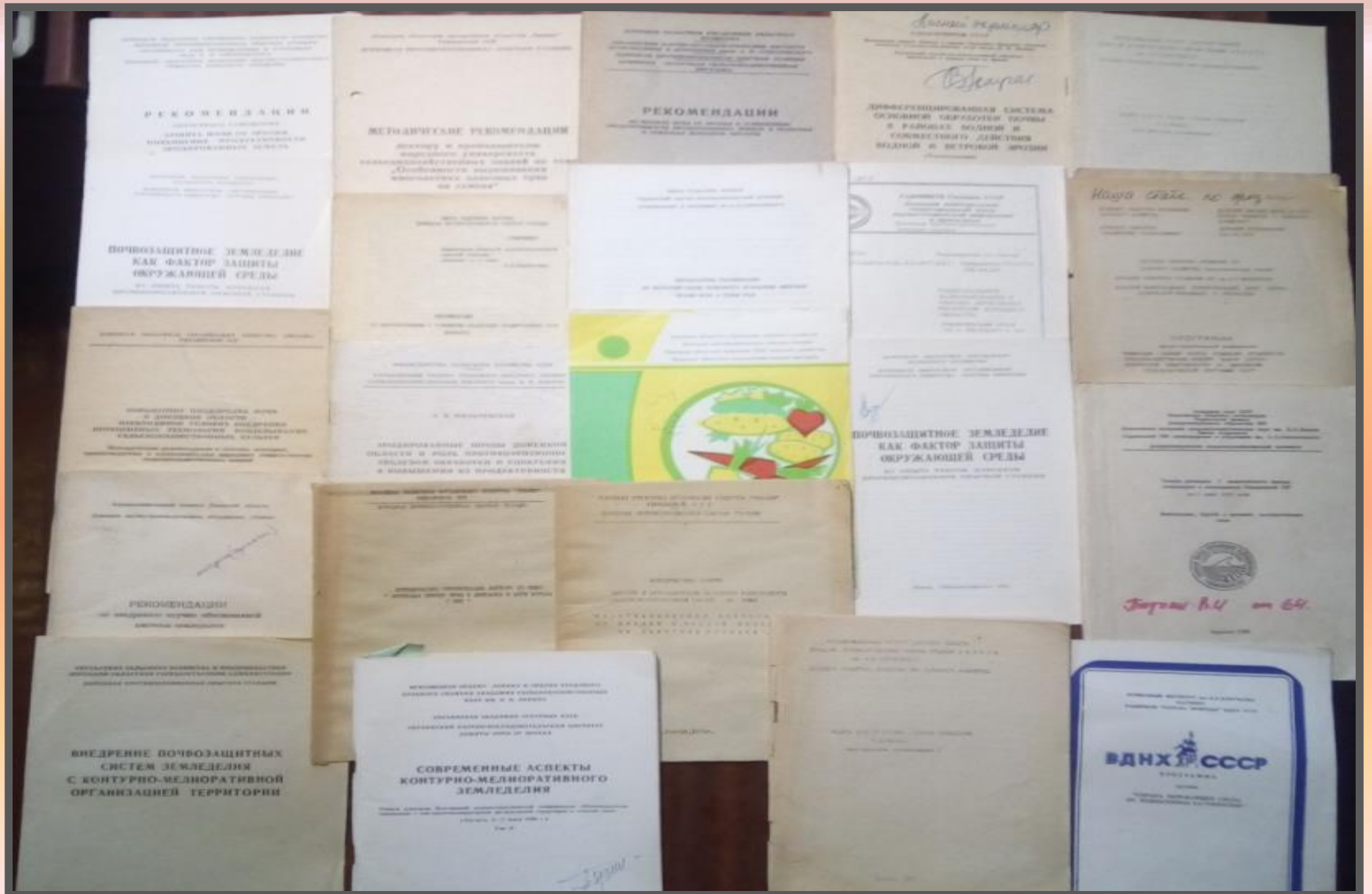

Наукова продукція за період 1974-1994 роки

Велика кількість програм і напрацювань зумовили розширення діапазону наукових розробок (фундаментальні і прикладні дослідження).

В результаті цього Донецька протиерозійна станція УДН ІГА (наказ УААН № 100 від 14.04. 1992р.) була перейменована в Донецьку дослідну станцію Інституту ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського.

У цей же період перед дослідною станцією ставляться нові задачі, рішенням яких займається оновлений колектив на чолі з кандидатом с.-г. наук.

Полупан Віктор Іванович очолював з 1999-2011 рр.

Ведеться пошук нових шляхів у боротьбі з ерозією та дефляцією ґрунтів, оптимізація вологозабезпечення сільськогосподарських культур в умовах ґрунтозахисно-меліоративної просторової структури агроландшафту

активно досліджується забруднення ґрунтів промисловими викидами та способи захисту від його шкідливого впливу. До вивченням цього питання приклав немало зусиль кандидат біол. наук М. В. Байрак

Вільний час – це справжній скарб, що дозволяє кожній людині проявляти власну самобутність і набиратися сил для нових звершень, відпочивати від буденності і витратити своє дозвілля на відпочинок, спілкування та гарний настрій.

з 1 січня 2003 року науковий відділ Дослідної станції перейшов складовою частиною в штат Національного Наукового Центру „Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О. Н. Соколовського” УААН як Донецький відділ родючості ґрунтів.

Наказ УААН № 99 від 21 вересня 2006 року.

Науковий відділ знову став Донецькою дослідною станцією ННЦ «ІГА імені О.Н. Соколовського».

**Життя ставить нові задачі,
рішенням яких займається колектив
на чолі канд. с.-г. наук
Зуза Віктора Олексійовича,
випускника Харківського
аграрного університету
імені В. В. Докучаєва.**

До 2012 року – Донецька дослідна станція
Національного наукового центру
«ІГА імені О. Н. Соколовського»;

З 2012-2015 рр – відділ родючості ґрунтів та
ґрунтозахисних технологій ННЦ «ІГА імені О. Н.
Соколовського»;

З 2016 р – лабораторія родючості ґрунтів та
ґрунтозахисних технологій ННЦ
«ІГА імені О. Н. Соколовського»

**очолював
2011-2017 рр.**

Основними завданнями лабораторії є поєднання і координація зусиль в узагальненні і поширенні передових технологій обробітку ґрунту та забезпечення методичними розробками і їх впровадження в господарства, з урахуванням світового досвіду згідно з ґрунтово-кліматичними умовами області і кожного господарства зокрема. Колектив до 2011 року мав 12 штатних одиниць. Серед яких: 7-наукових співробітників, в т. ч. один аспірант, 2-лаборанти, 3-інженери-хіміки та 1 кандидат с.-г. наук. До 2017 року колектив зменшився до 7 штатних одиниць.

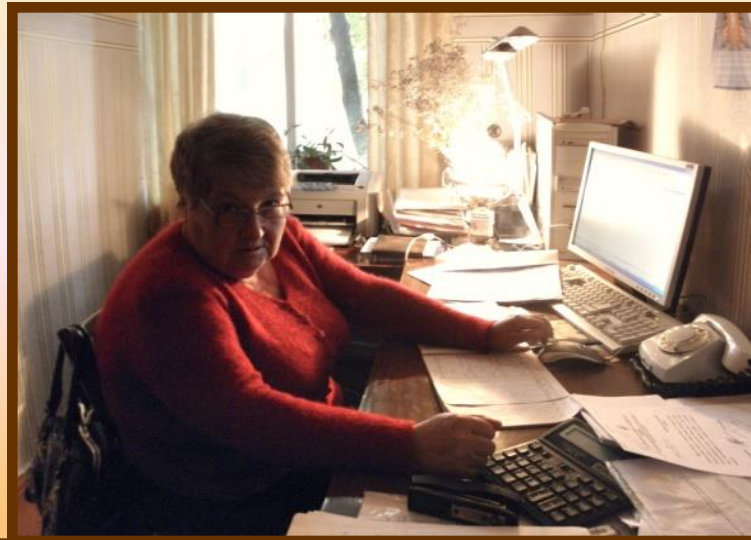
Науковий співроб.

Науковий співроб.

Науковий співроб.

бухгалтер

Інженер-хімік

лаборант

лаборант

Наукові співробітники

Наукові видання За період 2011-2017 роки

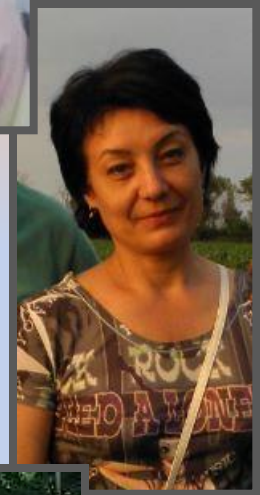
Під впливом нових навіювань, переходом на ринкові відносини, переходу виробництва на інноваційний шлях розвитку, де роль прикладних досліджень під замовлення виробника значно зростають. А значить і розширюється коло науково-дослідних проблем, займатись якими продовжують співробітники, які „виросли” як науковці на дослідній станції.

Лаборант
Котельнік Н.В.

Зав. лаб. родючості
ґрунтів та
ґрунтозахисних
технологій,
канд. с.-г. наук
Тютюнник Н.В.

Лаборант
Пастухова О.І.

Наукові співробітники
Ротач Ю.В. Погромська Я.А., Качанова О.В.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

За ПНД НААН 1 «Ґрунтові ресурси: прогноз розвитку, збалансоване використання та управління» на 2016-2020 рр.:

- Удосконалення науково-технологічних засад ресурсоощадного протиерозійного захисту чорноземів звичайних Донецького регіону;
- Моніторингові дослідження за деградованими ґрунтами Донецької області;
- Удосконалення агротехнологій вирощування сільськогосподарських культур в ґрунтово-кліматичних умовах східностепової підзони;
- Розробка заходів регулювання надходження важких металів та мікроелементів у системі «ґрунт-рослина» в умовах Східного Степу;
- Удосконалення комплексних агро меліоративних способів регулювання рухомості важких металів і мікроелементів на чорноземах звичайних регіону для отриманні високоякісної рослинної продукції;
- Удосконалення технологічних рішень у системі обробітку ґрунту в умовах екологічно збалансованих агроландшафтів.

Співпраця з Департаментом агропромислового комплексу та розвитку сільських територій

Донецької Обласної Державної Адміністрації

Участь науковців у розробці Комплексної програми охорони родючості ґрунтів на 2018-2022 рр, у реалізації та виконання Регіональної програми підвищення родючості ґрунтів на 2018-2022 роки щодо реалізації заходів організації виконання Національного плану дій боротьби з деградацією земель та опустелюванням, у розробці Комплексу заходів реабілітації природних кормових угідь Донецького регіону на засіданнях колегії Донецької Обласної Державної Адміністрації.

Розроблено та впроваджено

науково-практичні, методичні рекомендації щодо:

- *шляхів підвищення родючості ґрунтів та здійснення протиерозійних заходів на землях сільськогосподарського призначення;*
- *заходів попередження ерозійних процесів і підвищення родючості ґрунтів в господарствах Донецької області;*
- *заходів раціонального використання стійких агроландшафтів в ерозійно-небезпечних умовах східного Степу;*
- *створення, відновлення і раціонального використання сіножатей та пасовищ, зокрема, культурних, в рамках здійснення протиерозійних заходів на землях сільськогосподарського призначення в агрокліматичних умовах Донеччини.*

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
Департамент АПК та розвитку сільських територій Донецької ОДА
Донецький регіональний центр наукового забезпечення АПВ

НАУКОВО - МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ЗАХОДИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ
СТІЙКИХ АГРОЛАНДШАФТІВ
В ЕРОЗІЙНО НЕБЕЗПЕЧНИХ УМОВАХ ДОНБАСУ

2018

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

щодо створення, відновлення і раціонального використання сіножатей та пасовищ, зокрема, культурних, в рамках здійснення протиерозійних заходів на землях сільськогосподарського призначення в агрокліматичних умовах Донецької області

2017

Основні дослідження опубліковано:

- 1-2 - The Ukrainian Farmer.**– 2018.– № 3 (99)– С. 110-112 та 2018. – № 4 – С. 110-112.
- 3 - Proceedings of the Global Symposium on Soil Pollution «Be the solution to soil pollution»** FAO HQ. – Rome. Italy – 2018. – P 92-97.
- 4 - Агрохімія і ґрунтознавство:** Міжвідомчий тематичний науковий збірник. спец. випуск до XI з'їзду ґрунтознавців та агрохіміків України Книга 1. «Ґрунтові ресурси: вчора, сьогодні, завтра». – Харків, 2018. – С. 157–158.
- 5 - Агрохімія і ґрунтознавство:** Міжвідомчий тематичний науковий збірник. спец. випуск до XI з'їзду ґрунтознавців та агрохіміків України Книга 1. «Ґрунтові ресурси: вчора, сьогодні, завтра». – Харків, 2018. – С. 159–160.
- 6 - Агрохімія і ґрунтознавство:** Міжвідомчий тематичний науковий збірник. спец. випуск до XI з'їзду ґрунтознавців та агрохіміків України Книга 2. «Ґрунтові ресурси: вчора, сьогодні, завтра». – Харків, 2018. – С. 207–208.
- 7 - Агрохімія і ґрунтознавство.** – 2018. – Випуск 87. – С. 100-106.
- 8 - Агрохімія і ґрунтознавство:** Міжвідомчий тематичний науковий збірник. спец. випуск до XI з'їзду ґрунтознавців та агрохіміків України Книга 1. «Ґрунтові ресурси: вчора, сьогодні, завтра». – Харків, 2018. – С. 155–156.
- 9 - Аграрна наука – виробництву.** – 2018. – №. – С. 110-112.
- 10 - Методичні рекомендації «Заходи раціонального використання стійких агроландшафтів в ерозійно небезпечних умовах Донбасу та формування перспективних конструкцій сталих агробіогеоценозів».** - Краматорськ, 2018. – 32 с.

ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ:

- ❖ Державне підприємство дослідне господарство «Донецьке»;**
- ❖ На землях установи Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського»;**
- ❖ Департамент агропромислового комплексу та розвитку сільських територій Донецької обласної державної адміністрації;**
- ❖ Ясинуватська районна державна адміністрація Донецької області;**
- ❖ Господарства різної форми господарювання;**
- ❖ Приватні агрофірми.**

Основні наукові здобутки

- ❑ Адаптація технологій обробітку ґрунту на еродованих чорноземах звичайних з урахуванням ґрунтово-кліматичних умов Донецького регіону;
- ❑ Науково-інформаційний моніторинг стану ґрунтів Східного Степу.
- ❑ Розроблено:
 - ✓ технологію протиерозійного контурно-меліоративного облаштування агроландшафту;
 - ✓ комплекс агротехнічних, агро-меліоративних заходів на чорноземних ґрунтах Донецького регіону, у т.ч. і на зрошуваних землях;
 - ✓ систему удобрення сільськогосподарських культур з урахуванням технологій обробітку ґрунту, норм органіко-мінеральних добрив та технологій їх внесення в умовах східностепової підзони.

**За результатами наукових досліджень співробітниками
Донецької дослідної станції було захищено
11 кандидатських дисертацій:**

Русько Микола Петрович. Выращивание люцерны на семена в условиях орошения. Специальность 530 — земледелие. Харьков 1969г.

Курулюк Ліля Валентинівна. Влияние серосодержащих удобрений на урожай и качество зерна ячменя на эродированных почвах в Донецкой области. Специальность 06.01.04 — агрохимия. Харьков. 1974 г.

Бураков Володимир Іванович. Дефляция почв как агроландшаотно-деструктивный процесс. Специальность П. 00.01. — физическая география, геофизика и геохимия ландшафтов. Минск. 1982 г.

Полупан Віктор Іванович. Повышение плодородия эродированных черноземов Донецкой области. Специальность 06.01.03 — почвоведение. Харьков 1983 г.

Зуза Олексій Герасимович. Противозерозийные способы возделывания озимой пшеницы и других сельскохозяйственных культур в условиях Донбасса. Специальность 06.01.01 — общее земледелие. Полтава 1984 г.

Власова Іна Михайлівна. Повышение плодородия эродированных почв при коренном улучшении пастбищ в Левобережной Степи Украины. Специальность 06.01.03 — почвоведение. Харьков 1984 г.

Булигін Сергій Юрійович. Параметры агрофизических свойств чернозема обыкновенного, определяющие его противозерозийную устойчивость при различных технологиях обработки. Специальность 06.01.03 — почвоведение. Харьков 1985 г.

Прокопюк Євгеній Анатолійович. Агрофизические свойства и ветроустойчивость чернозема обыкновенного в зависимости от способов его обработки. Специальность 06.01.03 — агрофизика и агропочвоведение. Харьков 1992 г.

Байрак Микола Вікторович. Антропогенна трансформація ґрунтів центральної промислової зони Донбасу. Спеціальність 03.00.16 — екологія. Дніпропетровськ. 1993 р.

Зуза Віктор Олексійович. Ґрунтоохорона ефективність протиерозійно упорядкованного агроландшафту в умовах степу північного Донецького. Спеціальність 06.01.03. – агроґрунтознавство та агрофізика. Харків. 2015 р.

Тютюнник Наталія Вікторівна. Вплив гіпсометричного рівня місцевості на параметри зволоження як фактору формування властивостей та родючості чорноземів звичайних. Спеціальність 06.01.03. – агроґрунтознавство та агрофізика. Харків. 2018 р.

**З 02 травня 2018 року
лабораторія родючості ґрунтів
та ґрунтозахисних технологій
як відокремлений структурний
підрозділ ННЦ
«ІГА імені О. Н. Соколовського
переведена в структуру
Державного підприємства
«Дослідне господарство
«Донецьке»
Національного наукового
центру «Інститут
ґрунтознавства та агрохімії
імені О. Н. Соколовського», яке
створене на базі Донецької
дослідної станції у 2006 році.**

**Очолює підприємство
Черненко Леонтій Андрійович**

з 2010 року

- На землях господарства проводимо наукові дослідження з ефективності дії добрив та регуляторів розвитку росту та впровадженню науково-технічних розробок і удосконалення систем удобрення сільськогосподарських культур та впровадження у виробництво ресурсозберезувальних технологій з вирощування сільськогосподарських культур в умовах схилового, рівнинного ландшафту та у системі лісових смуг з контурно-меліоративною системою землеробства;

- Науковий супровід і дослідження з ґрунтоохоронними технологіями та їх вплив на врожайність с.-г. культур та родючість чорноземних ґрунтів.

Свій ювілей колектив зустрічає, сповненим надій і творчих задумів щодо успішного розв'язування проблем, які виникають у зв'язку із реформуванням АПК і змінами кон'юнктури на ринку праці.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!